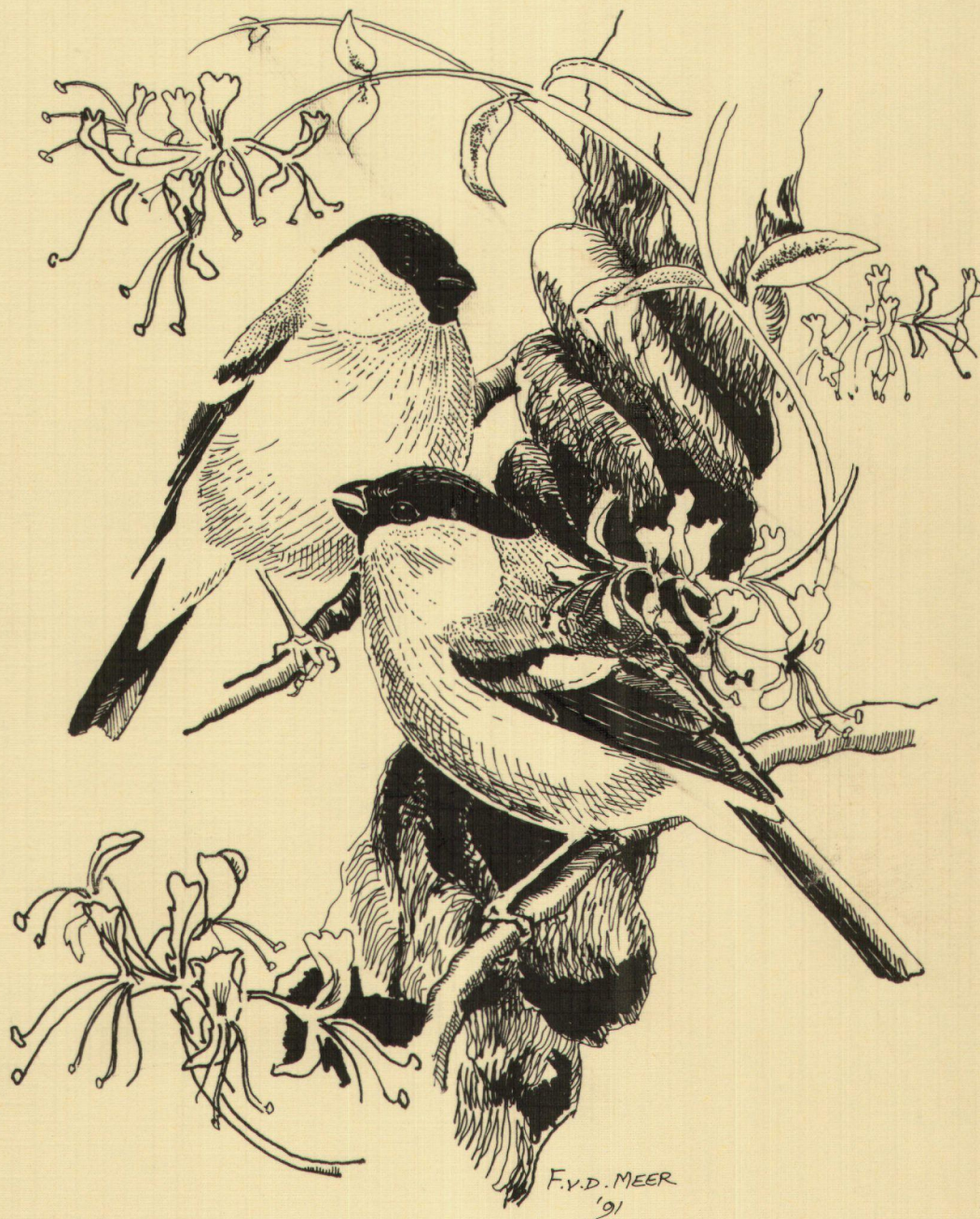

6770

VOGELONDERZOEK IN MEIJENDEL

JAARVERSLAG 1989

JAARVERSLAG 1990

VOGELWERKGROEP MEIJENDEL 1991

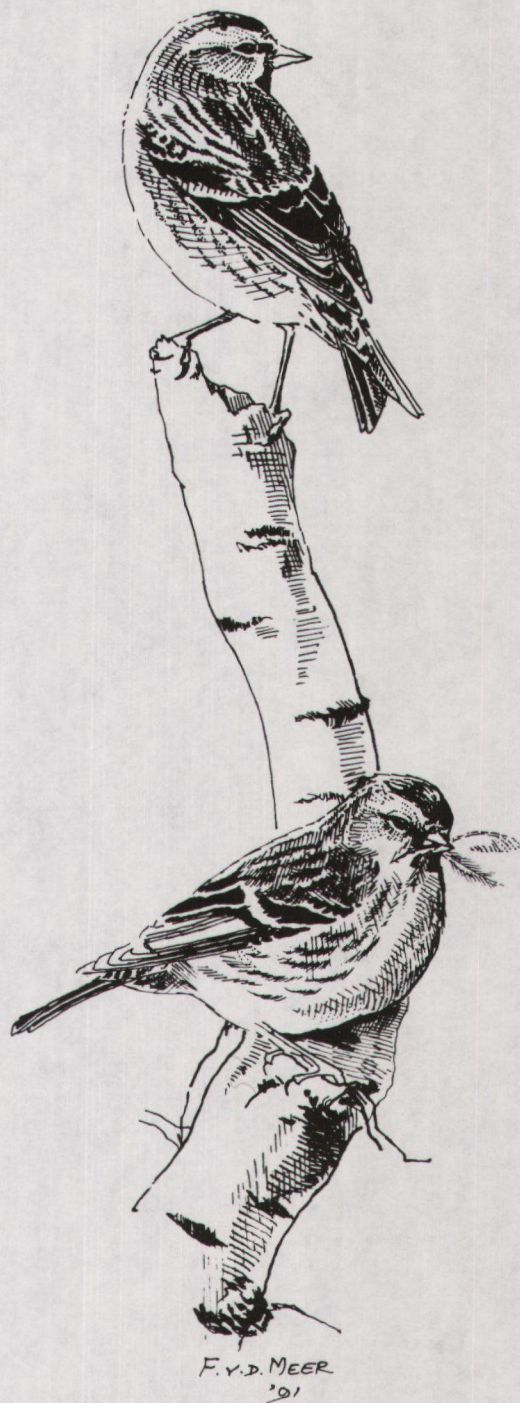
6770

JAARVERSLAG 1989

Verslag samengesteld door J.P. Oppentocht
namens de
Vogelwerkgroep Meijendel
Chopinlaan 30
2253 BV Voorschoten

Illustraties: Frank van der Meer

Realisatie: N.V. Duinwaterbedrijf Zuid-Holland,
's-Gravenhage
Afdeling Tekstverwerking
Afdeling Repro

VOORWOORD

Door twee jaarverslagen in één uitgave te laten verschijnen wordt de publicatie-achterstand van de Vogelwerkgroep Meijendel ingelopen. De vorige jaarverslagen (1986 t/m 1988) werden grotendeels of zelfs geheel samengesteld en verzorgd (inclusief tekstverwerking) door Herman van der Meer. Het vele werk daaraan verbonden kan zelfs een enthousiast vogelaar te veel worden, zeker als alles in vrije tijd moet gebeuren.

Met hulp van de N.V. DZH is voorlopig naar een oplossing gezocht.

De N.V. DZH verzorgt nu niet alleen de vermenigvuldiging, maar ook de tekstverwerking.

Tevens zijn deze jaarverslagen iets minder uitvoerig dan de vorige.

De telresultaten worden alleen vergeleken met die van het jaar daarvoor en slechts incidenteel met meer voorafgaande jaren.

Bezitters van vorige jaarverslagen kunnen de trends over een langere periode zelf nagaan.

Veranderingen in de vogelstand van Meijendel lijken elkaar steeds sneller op te volgen en het bestuderen daarvan blijft boeien. Deze verslagen geven hiervoor weer nieuw materiaal.

DE BROEDVOGELS VAN MEIJENDEL IN 1989

De Vogelwerkgroep Meijendel heeft in 1989 wederom volgens de BMP-methode van het SOVON een groot gedeelte van het duingebied tussen Den Haag en Wassenaar op broedvogels geïnteriseerd. De inventarisaties zijn vanaf 1985 steeds met dezelfde methode uitgevoerd. In 1984 werd slechts een gedeelte van de inventarisaties volgens de BMP-methode uitgevoerd. Voor 1984 is er ook jaarlijks in hetzelfde gebied geïnteriseerd en wel vanaf 1958. Deze lange waarnemingsreeks heeft echter als nadeel dat de inventarisatie op een niet gestandaardiseerde manier uitgevoerd werd. De Vogelwerkgroep Meijendel maakt dan ook voornamelijk gebruik van de gegevens vanaf 1984 om ontwikkelingen in de broedvogelstand te volgen.

Het zeer omvangrijke materiaal over de jaren 1958-1983 werd bewerkt door het Bureau Duin en Kust met medewerking van het Meijendel-Comité. Het boek is in de loop van 1990 verschenen.

In 1989 werden 25 kavels geïnteriseerd. Van deze kavels werden in het voorafgaande jaar 24 stuks onderzocht. Nieuw was in 1989 kavel 84. Van het 2.000 ha grote terrein werd ongeveer 900 ha op broedvogels geïnteriseerd.

Tabel 1. Nummering onderzochte kavels met waarnemers.

1A. L. Snellink	31. L. van Dam/C. Fonhof
1B. L. van Dam/C. Fonhof	33. W. Kooij
2. H. van der Meer	45. G. Rozenboom
3. G. Wilmink/H. Wilmink-de Wijs	51. B. Jacobs
6. H. Wanders	52. G. Wilmink-H. Wilmink-de Wijs
7. C. Fonhof	62. J. Bosland
8. B. Dijkstra	64. A. Matthijsen
13S. B. Dijkstra	71. B. Drost
14. F. Hooijmans	72. A. Remeus
15. A. Oppentocht-Schouten	73. A. Remeus
16. J. Oppentocht	74. A. Remeus
17. W. Hooijmans	75. J. Regeer
	84. W. Kooij

De betrokken waarnemers hebben in 1989 dezelfde kavels onderzocht (uitz. 84) als in 1988, hetgeen naast de toepassing van een uniforme telmethode, een extra waarborg is voor een betrouwbare telmethode.

Tabel 2. Het aantal inventarisatieronden per kavel in BMP-periode.

Kavel	maart	april	mei	juni	juli	Totaal
1A	1	2	3	3		9
1B	2	3	4	1		10
2	1	3	3	3	2	12
3	1	2	3	3	1	10
6	1	2	5	3	1	12

Kavel	maart	april	mei	juni	juli	Totaal
7	1	3	4	2		10
8	2	4	4	2		12
13S	3	3	3	2		11
14	2	4	4	4		14
15	1	4	6	3		14
16	1	4	6	3		14
17	2	3	4	4		13
31	2	2	3			7
33	1	2	2	2	1	8
45	1	2	3	2		8
51	3	3	4	2		12
52	1	2	3	3		9
62		1	2	3	1	7
64	1	4	4	3		12
71	1	3	4	3		11
72	2	3	4	2		11
73	2	3	4	2		11
74	2	3	4	2		11
75	2	3	4	3		12
84	1	1	3	3		8

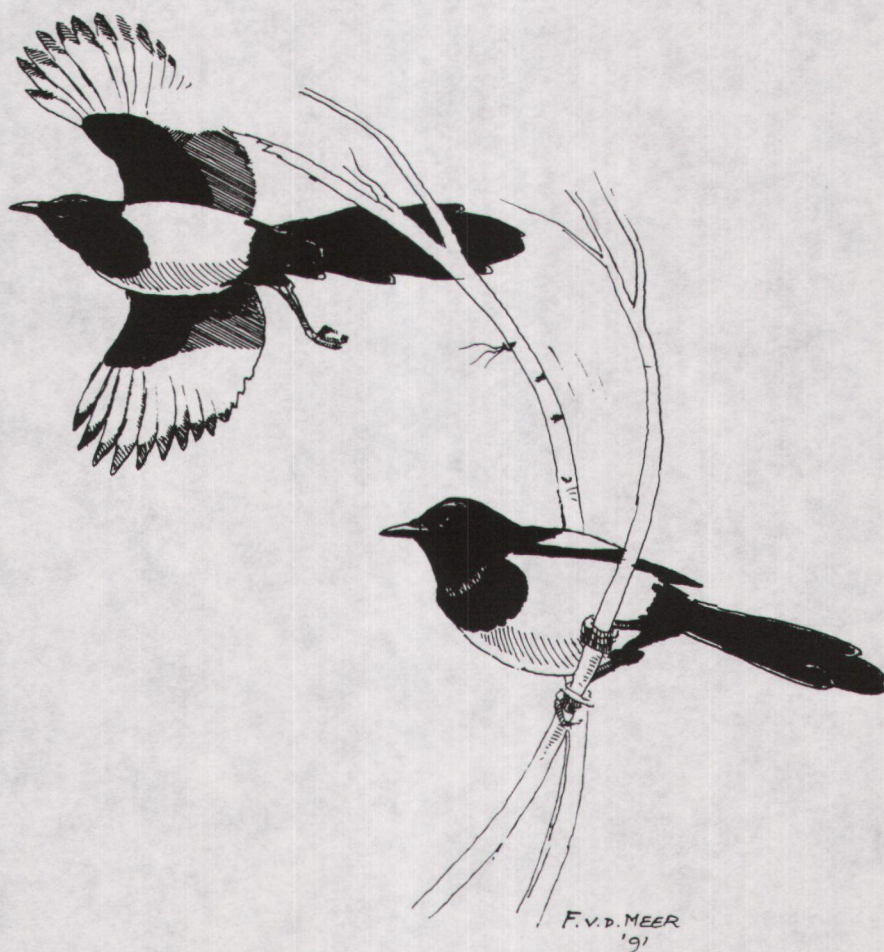
Tabel 2 geeft aan dat alle waarnemers ten minste het minimale aantal vereiste bezoeken (7) hebben gebracht terwijl tevens sprake is van een goede spreiding in het waarnemingsseizoen.

In tabel 3 zijn de resultaten van de tellingen in de 25 kavels verwerkt. Wederom wordt erop gewezen dat de BMP-methode uitgaat van de bepaling van het aantal territoria. Dit houdt in dat het aantal werkelijke broedgevallen niet gelijk hoeft te zijn.

Zoals uit de tabel blijkt werden in 1989 in het onderzochte gebied 8692 territoria vastgesteld. Van dit aantal komen 2319 territoria geheel op rekening van de 3 meeuwensoorten zodat het totaal aantal territoria van alle overige vogelsoorten 6373 bedraagt.

In 1989 werden er van de 25 geïnventariseerde kavels 24 onderzocht die ook in 1988 werden onderzocht. Als we de resultaten van kavel 84 buiten beschouwing laten dan is het aantal territoria zonder meeuwen 6157. In 1988 was het aantal territoria zonder meeuwen 5843 zodat het aantal territoria in hetzelfde gebied met 314 gestegen is. Het aantal vastgestelde vogelsoorten was 89.

Voor de ontwikkeling van de meeuwenstand in Meijndel (4697 in 1988; 2319 in 1989) wordt verwezen naar het aparte meeuwenverslag 1989 van H. Wanders.

Tabel 3

BROEDVOGELS MEIJEDEL 1989

Nr.	Soort	1A	1B	2	3	6	7	8	13S	14	15	16	17A	31	33	45	51	52	62	64	71	72	73	74	75	84	Tot.
003	Dodaars	1		2	2	7	4			1	1	2	5			1									1	1	28
004	Fuut	5	4	4	3	3	2			6		1	3			4									1		36
007	Geoorde fuut					5						1	2														8
009	Roerdomp					1																					1
016	Knobbelzwaan		1	1			1			1	1		1			1											7
446	Nijlgans	1	1		1					2			1			1											7
025	Bergeend			3	1	1	1			3	1	1	1			1						1			2		16
027	Krakeend	1		3	2	3	2		1	5	1	3	1			1								1	1	1	26
029	Wilde eend	7	4	5	5	5	4		1	8	1	4	4		4	10								5	2	1	70
032	Slobeend	1	2	1		2	2			4		3	1														16
033	Krooneend															1											1
034	Tafeleend	8	5	14	6	5	4			13	3	7	12		1	5											83
035	Kuifeend	18	6	16	6	7	5			11	2	8	10		12	14									8	1	124
056	Torenvalk	1				1										1						1			1		5
058	Boomvalk		1													1											2
063	Fazant	4	8	7	7	6	5	4	4	2	2	2	4	5	2	4	15	9	3	4	8	3	5		5	3	121
064	Watterral	2		1		2	1		1		1	3	1														12
067	Waterhoen	10	3	7	1	8	3	1	3	2	1	2	6											4	1		52
068	Meerkoet	22	16	25	12	24	15	1	1	16	5	9	12		7	14				3					2	1	185
070	Scholekster								1	1	2	2	2					1						1	1		11
078	Kievit			1		1						2			1												5
089	Houtsnip					1											1				1	1					4
093	Wulp										1				1	1							1	1	2		7
105	Stormmeeuw									4	25	14	27														70
106	Kleine Mantelmeeuw									48	180	225	604														1057
107	Zilvermeeuw									104	176	293	619														1192
114	Holenduif								1	1	2	1				1					1				1	1	9
115	Houtduif	11	12	12	7	16	11	18	9	3	8	14	7	7	10	7	13	8	50	6	7	9	43	1	17	16	322
117	Tortelduif	4	4	4	2	6	2	2	1	1	1	2	2		2	2										1	36
118	Koekoek	3	1	3	2	3	2	2	2	1	1	1	1		2	2	2	1	3	2	1	1	1		2	1	40

Nr.	Soort	1A	1B	2	3	6	7	8	13S	14	15	16	17A	31	33	45	51	52	62	64	71	72	73	74	75	84	Tot.
121	Bosuil	1				1		1									2		1	1	1	1					9
122	Ransuil																			1							1
129	Groene Specht	2	2	1	1	1	1	1						1	1	1	2	2	3	2	2	2	1		5	2	33
130	Zwarte Specht		1																1			1	1		1		5
131	Grote Bonte Specht		1			1											4		2	1	1				2	1	13
133	Kuifleeuwerik													1													1
135	Veldleeuwerik														4												4
138	Boerenzwaluw																2										2
141	Boompieper																	1	1	1	5	7	8	3	4	3	33
142	Graspieper								4	1	2	3	3	1	3								1				18
146	Engelse Gele Kwikstaart																							1			1
148	Witte Kwikstaart																							1			1
152	Winterkoning	35	13	16	15	24	9	16	8	12	4	7	28	5	7	25	20	11	27	10	14	1	16	2	14	15	354
153	Heggemus	30	12	34	17	31	12	40	34	11	7	14	21	13	12	23	17	9	15	11	11	2	45	2	24	12	459
154	Roodborst	8	5	2	2	8	4	12		1			1	3		4	23	12	17	8	15	12	15		8	10	170
155	Nachtegaal	30	15	25	21	26	16	25	10	8	5	6	22	11	14	19	18	16	17	19	15	1	30	1	24	22	416
156	Blauwborst								1																		1
158	Gekraagde Roodstaart	2	1			2	5	9							1		7	5	7	4	7	4	4		12	4	74
159	Paapje								1		1												1				3
160	Roodborst- tapuit			1					1			1	1	2													6
161	Tapuit			2		1	1	1	2	1	4	2	1	1	1	3				1	2		3		9	1	36
163	Merel	18	11	6	5	11	13	14		1	1	2	3	5	8	12	15	5	17	9	11	5	26	3	13	18	232
165	Zanglijster		1		1	1		2							2				1	1			1		1	2	13
169	Sprinkhaan- rietzanger	2	1	2			1	1	8	1	4	3	3	1	3	1				1	5		1	1		1	40
171	Rietzanger			1					3	1																1	6

Nr.	Soort	1A	1B	2	3	6	7	8	13S	14	15	16	17A	31	33	45	51	52	62	64	71	72	73	74	75	84	Tot.
172	Bosrietzanger	5		20	2	5			4	8	2	2	3			1					2		3	1		1	59
173	Kleine Karekiet	50	33	70	30	47	14		21	28	15	18	22		1	3									1		353
176	Braamsluiper	4	5	4	2	7	4	4	4	2	1	2	3	1	2	3	1		1	3	1		7		9	2	72
177	Grasmus	5	6	17	6	11	6	10	25	9	10	11	16	7	8	21	3	2	4	7	19		44	4	14	8	273
178	Tuinfluiter	2		2		6	1			1		1	2	1		1	2	2	1	1	3		1	1			28
179	Zwartkop	8	5	1	3	10	4	8		1			1	2	2	1	7	4	8	3	4		4	1	4	3	84
181	Tjiftjaf	14	3	1	1	8	2	8	1	1			2	1	3	2	10	8	11	3	3	2	10		3	4	101
182	Fitis	90	53	58	59	84	60	89	67	33	17	32	70	29	37	43	63	28	50	44	49	15	87	3	78	43	1281
188	Staartmees	2	2	4		3	2	5		1		1	1	1		1	5	4	2	2		1	2		1	1	41
189	Glanskop		2			1	1	1		1	1						4	2	3	1	1	1	1		1		21
190	Matkop	1	1	1		1		1									1								2		8
191	Kuifmees	1																				1					2
192	Zwarte Mees																					2					2
193	Pimpelmees	3	4		1	5	3	4					1	2			27	15	6	4	2	3	5	1	5	3	94
194	Koolmees	9	10	7	6	14	11	21	3	2	2	1	4	4	4	11	29	13	18	10	7	11	16	1	23	6	243
196	Boomkruiper																4		1		1				2		8
197	Wielewaal					1									1		1	1	1								5
200	Vlaamse Gaai	3	2	3	3	5	2	2	1	2		1	3			1	4	2	2	2		1	4		4	1	48
201	Ekster	3	3	8	3	3	2	5	4	3	4	6	4	4	4	3	8	3	5	7	2	2	12		10	3	111
203	Kauw	3				1		1							1		52	28		1	1		2		4	7	101
205	Zwarte Kraai	2	2	2	3	1	1	1	1		1	1	2	1		2	3	2	1	2		1	2		2	2	35
208	Spreeuw	3						1							1		14	6			6					8	39
209	Huismus																20										20
210	Ringmus	1				1		2	2	2	1		2			3									1	1	16
211	Vink		1														1	1	2			1			1		7
214	Groenling	1						1						3								1				1	7
215	Putter																								1		1
216	Sijs																					1					1
217	Kneu			8			1	1	6	1	2	4	3	5	3	1				2			1	3	6		47
219	Barmsijs	2	1	1		3	3	2					1			3	1			1		1	1				20

Nr.	Soort	1A	1B	2	3	6	7	8	13S	14	15	16	17A	31	33	45	51	52	62	64	71	72	73	74	75	84	Tot.
220	Kruisbek																					1					1
221	Goudvink	3	1	2		3	2	2		1		2	1			2	1			1			1		1		23
222	Appelvink															1											1
227	Rietgors	5	4	8	3	5	2		5	5	3	8	5			1									1		55
Totaal		447	269	416	241	439	247	319	241	375	502	728	1555	117	165	264	402	201	281	176	211	96	407	42	335	216	8692
Aantal soorten		48	43	45	34	53	43	37	34	47	40	44	50	26	33	46	36	28	31	34	32	31	37	22	47	41	
Meeuwen										156	381	532	1250														2319
Totaal zonder meeuwen		447	269	416	241	439	247	319	241	219	121	196	305	117	165	264	402	201	281	176	211	96	407	42	335	216	6373
Totaal aantal soorten		89																									

VERGELIJKING MET 1988

In tabel 4 worden de aantallen territoria vergeleken in de kavels, die zowel in 1988 als in 1989 zijn geïnventariseerd.

Het zijn de volgende 24 kavels: 1A, 1B, 2, 3, 6, 7, 8, 13S, 14, 15, 16, 17, 31, 33, 45, 51, 52, 62, 64, 71, 72, 73, 74 en 75. Een goede bijkomstigheid is dat deze kavels steeds door dezelfde waarnemers werden geïnventariseerd.

Tabel 4. Vergelijking 1988-1989 in dezelfde 24 kavels.

	1988	1989	Toename
Dodaars	10	27	+ 17
Geoorde Fuut	5	8	+ 3
Nijlgans	4	7	+ 3
Torenvalk	4	5	+ 1
Waterral	9	12	+ 3
Waterhoen	30	52	+ 22
Meerkoet	161	184	+ 23
Houtduif	292	306	+ 14
Zwarte Specht	3	5	+ 2
Boompieper	19	30	+ 11
Graspieper	13	18	+ 5
Winterkoning	261	339	+ 78
Heggemus	424	447	+ 23
Roodborst	129	160	+ 31
Nachtegaal	365	394	+ 29

	1988	1989	Toename
--	------	------	---------

Gekraagde Roodstaart	63	70	+ 7
Paapje	1	3	+ 2
Roodborsttapuit	5	6	+ 1
Merel	189	214	+ 25
Braamsluiper	59	70	+ 11
Grasmus	184	265	+ 81
Tjiftjaf	83	97	+ 14
Fitis	1201	1238	+ 37
Staartmees	36	40	+ 4
Pimpelmees	84	91	+ 7
Koolmees	219	237	+ 18
Vlaamse Gaai	46	47	+ 1
Ekster	101	108	+ 7
Kauw	91	94	+ 3
Zwarte Kraai	30	33	+ 3
Ringmus	9	15	+ 6
Vink	3	7	+ 4
Kneu	39	47	+ 8

	1988	1989	Gelijk
--	------	------	--------

Fuut	36	36	0
Roerdomp	1	1	0
Tafeleend	83	83	0
Boomvalk	2	2	0
Scholekster	11	11	0
Houtsnip	4	4	0

	1988	1989	Gelijk
Bosuil	9	9	0
Kuifleeuwerik	1	1	0
Veldleeuwerik	4	4	0
Gele Kwikstaart	1	1	0
Witte Kwikstaart	1	1	0
Blauwborst	1	1	0
Sprinkhaanrietzanger	39	39	0
Kuifmees	2	2	0
Wielewaal	5	5	0

	1988	1989	Afname
Knobbelzwaan	10	7	- 3
Bergeend	19	16	- 3
Krakeend	37	25	- 12
Wilde Eend	70	69	- 1
Slobeend	21	16	- 5
Kuifeend	130	123	- 7
Fazant	119	118	- 1
Kievit	7	5	- 2
Wulp	8	7	- 1
Holenduif	9	8	- 1
Tortelduif	43	35	- 8
Koekoek	45	39	- 6
Groene Specht	33	31	- 2

	1988	1989	Afname
Grote Bonte Specht	14	12	- 2
Boerenzwaluw	3	2	- 1
Tapuit	38	35	- 3
Zanglijster	14	11	- 3
Rietzanger	7	5	- 2
Bosrietzanger	65	58	- 7
Kleine Karekiet	366	353	- 13
Tuinfluiter	29	28	- 1
Zwartkop	115	81	- 34
Glanskop	25	21	- 4
Matkop	9	8	- 1
Boomkruiper	9	6	- 3
Spreeuw	45	31	- 14
Huismus	24	20	- 4
Groenling	9	6	- 3
Barmsijs	40	20	- 20
Goudvink	44	23	- 21
Rietgors	56	55	- 1

Soorten als Dodaars, Waterhoen en Meerkoeit stijgen nog steeds in aantal na de 3 echte winters van 1984 t/m 1987. Struweelvogels als Winterkoning, Heggemus, Roodborst en Nachtegaal profiteren van de toenemende "verstruiking", terwijl bij de 3 eerstgenoemde soorten ook nog een herstel na de reeks koude winters een rol kan spelen. Opvallend is de aanzienlijke stijging van het aantal Grasmussen. Deze soort steeg de afgelopen jaren weer geleidelijk in aantal, maar maakt nu een sprong omhoog.

Bij de soorten, die een afname te zien geven, vallen de Zwartkop, de Barmsijs en de Goudvink het meest op.

De Zwartkop is wat de aantallen betreft vaker aan veranderingen onderhevig, maar Barmsijs en Goudvink zijn al een aantal jaren vrij constant in aantal. De plotselinge daling van $\pm$ 50% in het aantal van deze beide soorten is onverklaarbaar.

Verdwenen broedvogels:

Aalscholver.

Deze soort is vrijwel het gehele jaar aanwezig. In 1988 werd een geval van schijnbroeden geconstateerd. In 1989 werd(en) evenwel geen broedende Aalscholver(s) aangetroffen.

Zomertaling.

Nadat in 1988 na 12 jaar deze soort weer als broedvogel kon worden aangemerkt, ontbrak deze weer in 1989.

Griel.

In dit jaar zijn geen waarnemingen van deze soort gedaan.

Gele Kwikstaart.

Deze soort werd in 1989 niet vastgesteld, doch wel werd de Engelse Gele Kwikstaart aangetroffen. Dit kwam ook voor in de jaren 1977, 1979 en 1985, steeds in kavel 74.

Beflijster.

Geen waarnemingen die op een territorium wijzen zoals in 1988 wel het geval was.

Grote Lijster.

Na één broedgeval in 1988 niet in het volgende broedseizoen vastgesteld.

Grote Karekiet.

Ontbrak in 1989. Alleen in 1988, 1986 en 1976 als broedvogel aangetroffen.

Boomklever.

In het onderzochte gedeelte was dit jaar geen broedgeval, vorig jaar één.

De soort komt meer voor in het centrale deel van Meijendel, doch dit gedeelte werd niet geïnterpreteerd.

Putter.

Verdween uit kavel 74 waar in 1988 één paar werd vastgesteld.

Wel werd de soort in 1989 in kavel 84 aangetroffen, doch dit kavel werd in 1988 niet geïnterpreteerd en kan dus niet bij de vergelijking 1988-1989 worden betrokken.

Nieuwe soorten

Krooneend.

In kavel 45 vastgesteld. Vóór 1989 werd deze soort ook in 1983 en 1987 gemeld.

Ransuil.

Deze soort werd voor het laatst in 1986 in kavel 2 geconstateerd.

Nu is er weer een territorium vastgesteld in kavel 64.

Zwarte Mees.

Er werden 2 territoria vastgesteld.

De soort ontbrak alleen in 1988 nadat sinds 1975 sprake is van jaarlijks voorkomen in de betreffende kavels.

Sijs.

In 1986 kwam één geval van deze soort voor in kavel 71. Nu wordt de soort gemeld uit kavel 72.

Kruisbek.

Broedde voor het eerst in 1983 in kavel 73. Dit jaar werd een geval in kavel 72 geconstateerd.

De soort werd in april en mei enkele malen vastgesteld (totaal 4x) en voldoet ruim aan de SOVON-normen.

Appelvink.

Ook deze soort is nieuw als territoriumhouder in het onderzoek vanaf 1958. Het betreft een eenmalige waarneming in de tweede helft van april in kavel 45. Dit voldoet evenwel precies aan de SOVON-norm. In de loop van het onderzoek is de soort vaker in het voorjaar waargenomen, onder andere op 5 april 1964.

Waarnemingen van vogels in de periode september 1988 t/m augustus 1989

In Meijendel wordt het gehele jaar geïnventariseerd. Hoewel in het broedseizoen (maart-juli) de inventarisatieronden veelvuldiger zijn, wordt in de overige maanden ook één of meer keren per maand een ronde gemaakt. Deze maandelijkse bezoeken vallen in het kader van de Punttransecttellingen van SOVON. Daarnaast zijn "overige waarnemingen" beschikbaar.

Bij PTT-tellingen is men gebonden aan bepaalde punten in het terrein. Alleen daar mag worden geteld. Door middel van een formulier "Overige waarnemingen" is de teller in staat om te noteren welke vogels zich buiten de vaste telpunten bevinden.

In tabel 5 staan de vogelsoorten vermeld die in de periode september 1988 t/m augustus 1989 zijn waargenomen en in welke maand dat gebeurde. De tabel zegt dus niets over de aantallen vogels.

Verblijvende vogels zijn met "v" aangegeven, overvliegende vogels met een "o".

Tabel 5. Verblijvende en overvliegende vogels.

	1988						1989						
Maand	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	
Aalscholver	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Appelvink							o	v					
Baardmannetje		v	v		v	v							
Barmsijs	v	o	o				v	v	v	v	v		
Beflijster		v						v	v				
Bergeend	v	v	v	v		v	v	v	v	v	v		
Bladkoninkje		v											
Blauwborst							v	v	v				
Blauwe Kiekendief		v	v	v	v	v	v	v					
Blauwe Reiger	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Boerenzwaluw	o	o	o					v	v	v	o	o	
Bokje								v					
Bontbekplevier		o											
Bonte Kraai			v	v	v	v							
Bonte Strandloper		o									v		
Bonte Vliegenvanger									v				
Boomklever	v	v						v	v	v	v		
Boomkruiper	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Boomleeuwerik		o	o										
Boompieper		o						v	v	v	v		
Boomvalk	v						v	v	v	v	v	v	

	1988						1989					
Maand	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8
Bosrietzanger									v	v	v	
Bosruiter									v	v	v	v
Bosuיל		v	v				v	v	v	v	v	
Braamsluiper								v	v	v	v	v
Brandgans			o	o	o	o						
Brilduiker			v		v	v	v	v	v			
Br. Kiekendief	v	v					v	v	v			v
Buizerd		o	v	v		v	v		o			
Dodaars	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Draaihals									v			
Drieteenstrandloper				o		o						
Dwergmeeuw								v	v			
Dwergstern								o				
Ekster	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Europese Kanarie										v		
Fazant	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Fitis	v						v	v	v	v	v	v
Fluiter									v			
Frater			v									
Fuut	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Geelgors				v								
Gekr. Roodstaart	v							v	v	v	v	v
Gele Kwikstaart		o						o	v			
Geoorde Fuut						v		v	v	v	v	

	1988						1989						
Maand	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	
Gierzwaluw									o	o	o	o	
Glanskop	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Goudhaantje		v	v			v	v						
Goudplevier	o	o	o	o									
Goudvink	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Grasmus	v							v	v	v	v	v	
Graspieper	v	v	v	o	o	v	v	v	v	v	v	v	
Grauwe Gans		o	o				o			o			
Grauwe Kiekendief									o				
Grauwe Klauwier			v										
Grauwe Vliegenvanger												v	
Groene Specht	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Groenling	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Groenpootruiter	o		o						v	v	o	o	
Grote Bonte Specht	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Gr. Gele Kwikstaart		o		v	v		v						
Grote Lijster		o						v					
Gr. Mantelmeeuw	o	v	o	o	v	v							
Grote Stern	o							o	o				
Gr. Zaagbek					v	v							
Grutto							o	o	o				
Havik										o			
Heggemus	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Holenduif			o	o			v	v	v	v			

[illegible]

Maand	1988						1989					
	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8
Koperwiek		v	v	v	v	v	v					
Krakeend	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Kramsvogel		v	v	v	v	v	v	v		v		
Krooneend			v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Kruisbek			v					v	v			
Kuifeend	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Kuifleeuwerik							v	v	v			
Kuifmees	v	v	v	v		v	v	v	v	v		
Lepelaar							o				o	
Matkop	v	v	v	v	v		v	v	v	v	v	v
Meerkoet	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Merel	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Middelste Zaagbek							v					
Nachtegaal								v	v	v	v	v
Nijlgans	v	v			v		v	v	v	v	v	
Nonnetje				v								
Oeverloper								v	v	v	v	
Oeverpieper		o										
Oeverzwaluw							o	v	o			
Paapje	v							v	v	v	v	v
Parelduiker						v						
Pijlstaarteend			v					v				
Pimpelmees	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Porseleinhoen				v								

	1988					1989							
Maand	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	
Purperreiger										o		v	
Putter		o	v	o	v			v	v	v			
Ransuil										v			
Regenwulp								o	o		o		
Rietgans			o		o								
Rietgors	v	v	v	v		v	v	v	v	v	v	v	
Rietzanger								v	v	v			
Ringmus	v	v	v				v	v	v	v	v	v	
Rode Wouw								o	o				
Roek		o	o										
Roerdomp		v	v	v		v	v	v	v	v	v	v	
Roodborst	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Roodborsttapuit	v		v					v	v	v	v	v	
Roodpootvalk									v				
Rouwkwikstaart											v		
Rose Stekelstaart									v	v	v		
Rotgans				o									
Scholekster	v	o	o			o	v	v	v	v	v	o	
Sijs		v	v	v	v		v	v					
Slechtvalk			v										
Slobeend	v	v	v	v		v	v	v	v	v	v	v	
Smelleken			o	v				o	v				
Smient	o		o		v					v		o	
Sneeuwgorst		o	o	o									

[illegible]

[illegible]

Eerste telling van kavel 91.

Vanaf 1973 staat op de terreinkaart met de kavelindeling van het vogelonderzoek ook kavel 91 ingetekend. Dit kavel omvat de buitenplaats Voorlinden (ingang aan de Buurtweg). Dit terrein behoort niet tot het gebied van de N.V. DZH. Dit 40 ha grote park wordt beheerd door de PTT. In het kader van het vogelonderzoek is dit gebied niet eerder onderzocht. Het park bestaat voor een deel uit binnenduimbos, parklandschap en weide met sloten. Omdat dit terrein samenhangt met het duingebied maken we graag gebruik van de mogelijkheid om de door Y. van der Pitte verzamelde gegevens volgens de BMP-methode te vermelden.

In 1989 werden vastgesteld:

Nijlgans	1	Grasmus	1
Tafeleend	3	Tuinfluit	2
Fazant	1	Zwartkop	7
Meerkoet	1	Fluiter	1
Scholekster	2	Tjiftjaf	5
Kievit	1	Fitis	6
Houtduif	8	Grauwe Vliegenvanger	1
Bosuil	1	Pimpelmees	10
Groene Specht	2	Koolmees	13
Witte Kwikstaart	1	Boomklever	2
Winterkoning	21	Boomkruiper	3
Heggenmus	2	Wielewaal	1
Roodborst	21	Ekster	1
Nachtegaal	3	Kauw	23
Gekraagde Roodstaart	5	Zwarte Kraai	2
Roodborsttapuit	1	Spreeuw	5
Merel	12	Huismus	5
Zanglijster	6	Vink	8

Voorts werd in een aangrenzend terrein een broedgeval van een Buizerd vastgesteld.

Van augustus tot en met november verbleven in Voorlinden 2 IJsvogels.

Overige dieren.

Enkele deelnemers aan het onderzoek noteerden ook waarnemingen van andere dieren.

Zoogdieren.

De vos werd regelmatig gemeld in alle terreingedeelten, ook werd melding gemaakt van spelende jonge vossen.

Een wezel werd gezien op 5 januari in kavel 17 en op 4 juni in kavel 3.

In kavel 17 werd in november tweemaal een (verwilderde) huiskatesignaleerd.

In december werden eeekhoorns gemeld in kavel 6. Deze soort wordt het gehele jaar gezien in de kavels 72 t/m 74 en soms in kavel 52.

Zwarte konijnen kwamen voor in kavel 3.

Egels werden gezien in kavel 16, doch komen natuurlijk niet alleen daar voor.

Reptielen en Amphibieën.

Duinhagedissen werden gezien in kavel 72 t/m 74.

Op 5 april werden veel Bruine Kikkers gehoord in kavel 13S; de Rugstreeppadden volgden op 15 april massaal. In kavel 13S werd melding gemaakt van verdroogd kikkerdril doordat de waterstand van een aantal kwelplassen snel daalde.

Op 21 juli wandelde een Roodwangmoerasschildpad in de Kijfhoek.

Insecten.

De eerste Jacobsvlinder werd op 9 mei gezien.

Op 26 juni waren er glimwormen in kavel 72.

Door F. Hooymans werd op 8 en 13 augustus een vlindertelling gedaan in de kavels 8 en 14.

De volgende soorten werden genoteerd: Kleine Koolwitje, Dagpauwoog, Kleine Parelmoervlinder, Heidevlinder, Bruin Zandoogje, Hooibeestje, Argusvlinder, Bruin Blauwtje, Icarusblauwtje, Atalanta, Glasvleugelpijlstaart, Citroenvlinder, Kleine Vos en Zwartsprietdikkopje.

Ook door A. Remeus en F. v.d. Meer wordt een vlinderroute gelopen in kavel 73. Een deel van bovengenoemde soorten wordt ook door hen gemeld, doch zij troffen begin augustus ook nog de volgende soorten aan: Fabriciane Niobe, Aricia Agertis, Vuurvlinder, Distelvlinder en Gamma-uiltje.

JAARVERSLAG 1990

De waarnemer van kavel 42, nieuw in het onderzoek, bleek zich niet geheel aan de kavelgrenzen te hebben gehouden. Tot dubbeltellingen heeft dit niet geleid omdat de omliggende kavels niet werden onderzocht.

Tabel 6. Kavelnummers met waarnemers.

1A. L. Snellink	45. G. Rozenboom
1B. L. van Dam/C. Fonhof	51. B. Jacobs
2. H. van der Meer	52. G.F. Wilmink-H. Wilmink-de Wijs
3. G.F. Wilmink/H. Wilmink-de Wijs	62. J. Bosland
6. H. Wanders	64. H.A. Matthijsen
7. C. Fonhof/L. van Dam	65. R. Zakee
8. B. Dijkstra	71. G. Drost
12A. J.W. Hooijmans	72. A. Remeeus
14. F.C. Hooijmans	73. A. Remeeus
15. A.M. Oppentocht-Schouten	74. A. Remeeus
16. J.P. Oppentocht	75. J. Regeer
17A. W.S. Hooijmans	83. R. Verhoogh
31. L. van Dam/C. Fonhof	84. W.J. Kooij
42. R. Tolk	

Met uitzondering van de kavels die dit jaar na een onderbreking van enkele jaren weer werden geïnventariseerd (12A, 42, 65, 83), zijn de kavels in 1990 geïnventariseerd door dezelfde waarnemers als in 1989.

Tabel 7. Spreiding van de bezoeken per kavel in 1990.

Kavel	maart	april	mei	juni	juli	augustus	Totaal
1A	2	3	3	2			10
1B	2	2	4	2		1	11
2	1	2	5	4	1		13
3	1	3	4	2			10
6	1	3	4	3	1		12
7	2	3	3	2	1		11
8	2	4	2	2			10
12A	2	2	5	3			12
14	2	3	4	3			12
15	2	4	4	3			13
16	2	4	5	3			14
17A	2	2	4	5			13
31	1	1	2	3			7
42	2	4	4	3	1		14
45	1	3	1	2			7
51	2	3	3	2			10
52	1	3	2	3			9
62		2	2	3			7
64	1	4	3	4			12
65	4	4	5	2			15
71	2	4	4	2			12
72	2	4	3	2			11
73	2	4	3	2			11
74	2	4	3	2			11
75	2	3	4	3			12
83	1	4	5	3			13
84	1	2	2	3			8

Resultaten

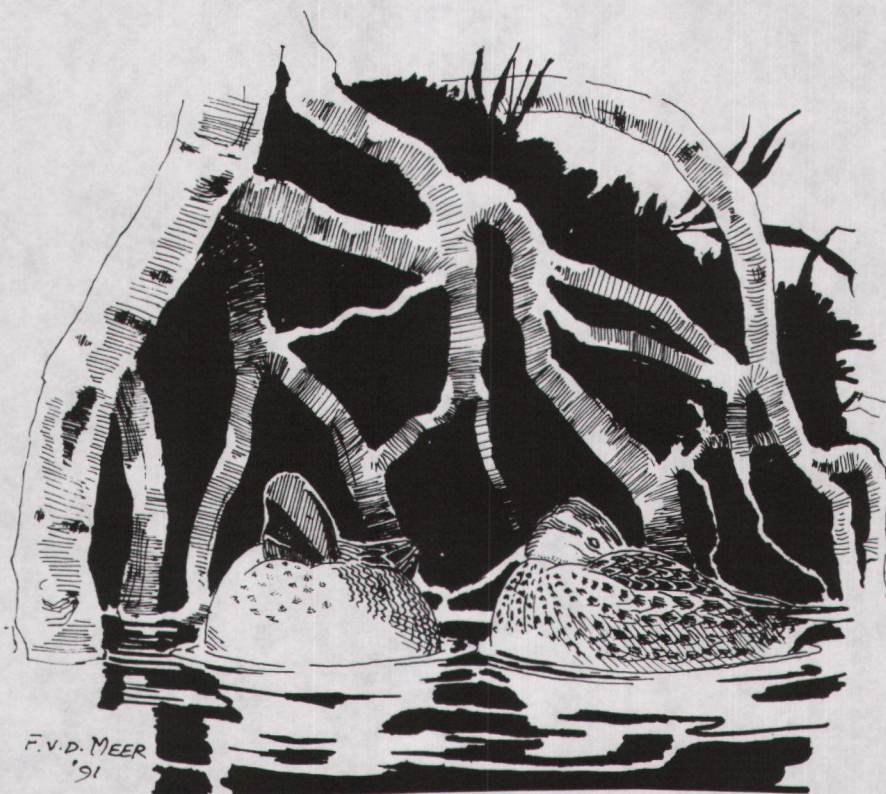
Tabel 8 geeft de vastgestelde territoria in 1990 in de 27 onderzochte kavels. De tabel bevat evenwel 29 kavels. De kavels 13S en 76 zijn alleen opgenomen omdat zich in elk van deze kavels een bijzonder broedgeval heeft voorgedaan. Deze kavels zijn verder niet geïnvventariseerd. In 1990 breidde het aantal soorten zich uit tot 93 (89 in 1989).

Er werden 7.894 territoria vastgesteld, waarvan 672 van de 3 meeuwensoorten. Over de meeuwen wordt jaarlijks apart gerapporteerd door de Meeuwenwerkgroep (H. Wanders).

Zonder meeuwen was het aantal territoria 7.222.

Vergelijken wij de totalen van de kavels, die zowel in 1989 als in 1990 zijn geïnvventariseerd, dan zien we dit jaar een lichte stijging van het aantal territoria als we de meeuwen buiten beschouwing laten.

In 1989 was het aantal territoria 5.967; in 1990 was dit 6.051. Een stijging van 84. Van 1988 op 1989 was de stijging 314 in hetzelfde gebied.

Tabel 8

AANTALLEN TERRITORIA IN 1990

Nr.	Soort	1A	1B	2	3	6	7	8	12A	13S*	14	15	16	17A	31	42	45	51	52	62	64	65	71	72	73	74	75	76*	83	84	Tot.
003	Dodaars	4		7	3	8	6		1		1	1	3	7													1		1		43
004	Fuut	7	10	4	2	4	2				8		1	3			6										1				48
007	Geoorde fuut				1	7	1						2	2																	13
016	Knobbelzwaan	1	1	1	1		1				1	1	1	1																	9
446	Nijlgans		1		1						1			1			1													1	6
025	Bergeend			2	3	1			1		3		2	1													1				14
027	Krakeend	2	3	6	3	4			1		6		2	8			3														38
028	Wintertaling										1																				1
029	Wilde eend	4	3	7	7	7	4		1		9	1	3	6		1	8									3	2		1	1	68
031	Zomertaling										1																				1
032	Slobeend	1		1		2	2				5		1	1																	13
034	Tafeleend	8	4	18	6	6	4		2		9	2	7	12			10														88
035	Kuifeend	22	12	28	12	5	10		7		12	1	9	12			11										2		2		145
056	Torenvalk	1				1											2							1	1						6
058	Boomvalk		1														1								1						3
063	Fazant	2	7	7	7	6	8	4	7		2	2	1	5	6	13	3	11	9	3	6	5	8		9	2	7		5	2	147
064	Waterral	1				1	1						2																		5
067	Waterhoen	6	3	11	2	10	2		1		2	1	3	7			1									4			3	1	57
068	Meerkoet	23	22	37	18	28	13		3		17	7	14	13			15						2				3		4	3	222
070	Scholekster										1	1	1	2		2										1	1		1		10
071	Kievit												1			4															5
089	Houtsnip																	2					1	1							4
093	Wulp								1			1		1		1	1									1	1	1			8
105	Stormmeeuw										8	18	13	16																	55
106	Kleine Mantelmeeuw										1	75	105	267																	448
107	Zilvermeeuw										6	21	65	77																	169
114	Holenduif											1					1	2				1	2	1			3				11
115	Houtduif	11	14	15	11	16	19	25	17		6	6	10	7	12	22	8	14	8	53	9	10	8	16	32		21		10	13	393
116	Turkse Tortelduif				1												1														2
117	Tortelduif	1	2	3		5	3	1			1	1	3	2	2	3	1			1									1	1	31

Nr.	Soort	1A	1B	2	3	6	7	8	12A	13S*	14	15	16	17A	31	42	45	51	52	62	64	65	71	72	73	74	75	76*	83	84	Tot.
118	Koekoek	2	2	2	1	3	2	1	2		1	1	1	2		1	2	1	1	3	4	2	1		5		3		1	2	46
121	Bosuil	1				1		1	1							1		2			1	1	1	1						1	12
124	Nachtzwaluw																														1
126	IJsvogel																											1			1
129	Groene Specht	2	1		2	1	1	1	2							2	1	2	2	2	2	6	2	1	2		2		1	2	37
130	Zwarte Specht																			1		1	1	1			1				5
131	Grote Bonte Specht								1							1	1	5		1	1	3	2	2		1				1	19
133	Kuifleeuwerik													1																	1
135	Veldleeuwerik													1																	1
138	Boerenzwaluw																	2													2
141	Boompieper								1											2	1	12	5	6	6	4	4			2	43
142	Graspieper											5	2	4													2				13
145	Gele Kwikstaart																								1						1
	Engelse Gele Kwikstaart																								1						1
148	Witte Kwikstaart																1								1						2
152	Winterkoning	33	15	14	18	32	14	18	27		14	6	9	33	6	28	31	20	13	28	14	29	13	3	25	1	19		9	14	486
153	Heggenus	31	11	28	14	25	19	33	29		13	13	12	24	10	15	36	7	5	14	19	18	10	1	42	2	26		17	8	482
154	Roodborst	9	6	1	1	10	5	11	10		1			2	3	15	5	18	13	21	6	22	13	12	18	1	5		9	7	224
155	Nachtegaal	18	17	22	18	29	16	18	36		7	4	6	23	7	28	13	17	10	16	15	16	17		24	1	23		15	15	431
156	Blauwborst									1																					1
157	Zwarte Roodstaart															1															1
158	Gekraagde Roodstaart	2	1			2	4	7	10							4	1	8	6	7	5	21	3	4	5		10		3	2	105
160	Roodborst- tapuit				1				1				1		3								1								6
161	Tapuit							1	1			3		1		4	3				1	1	1		1		6		3		26
163	Merel	14	10	5	5	12	10	9	9		1	1	1	3	4	33	11	13	9	17	9	11	12	6	22	3	14		6	16	266

Nr.	Soort	1A	1B	2	3	6	7	8	12A	13S*	14	15	16	17A	31	42	45	51	52	62	64	65	71	72	73	74	75	76*	83	84	Tot.
165	Zanglijster		1				1	1	1							4			1	1		3	3		1					2	19
169	Sprinkhaan- rietzanger			5	2	2		1	3		1	1	4	1			1			1	3	3	5		4		2			2	41
171	Rietzanger			2							1		3																		6
172	Bosrietzanger	1		14	2	5					4	2		4		2	1												2		37
173	Kleine Karekiet	48	41	72	39	49	22		2		33	17	20	26		1	7										1		5		383
174	Grote Karekiet		2																												2
176	Braamsluiper	5	3	4	1	7	2	4	3		1	2		2	2	3	6			2	3	1	1		5		4		4	2	67
177	Grasmus	7	8	16	14	13	11	13	18		6	6	12	20	6	3	32	1	1	5	11	9	11	1	31	1	13		4	5	278
178	Tuinfluit	2		3		3	1	1			1					4	2			1		1	3		7	1			3	3	36
179	Zwartkop	6	4	2	1	7	5	5	5		1			1	2	8	4	5	3	6	1	4	5		5		7		1	4	92
180	Fluiter																							1	1						2
181	Tjiftjaf	12	5	2	1	9	3	8	11		2		2	4	2	8	6	15	8	11	5	5	6	8	9		6		4	3	155
182	Fitis	79	43	49	57	92	58	81	87		29	16	28	71	27	29	47	54	25	41	41	58	49	10	82	3	73		60	34	1323
183	Goudhaantje																						1	1							2
188	Staartmees	2	1	2	2	4	1	3	3				1	2		1	4	4	3	2	2	1	1	1	3		2		1	1	47
189	Glanskop		1		1	2	1	1	5		1				1	2		3	3	3	1	5	1	1	1		1		1		35
190	Matkop	3	1				1	2							1		2				1		1	1		3					16
191	Kuifmees																						2	1							3
192	Zwarte Mees																						1	1							2
193	Pimpelmees	4	5	2	1	5	4	4	5					1		6	2	17	16	7	4	8	4	4	7	1	7		6	2	122
194	Koolmees	4	7	4	6	14	10	21	20		2		1	3	3	13	18	26	24	21	12	19	10	9	15	1	22		11	5	301
195	Boomklever																	1					1								2
196	Boomkruiper								1							2		8	1	2										1	15
197	Wielewaal																	1	1		1	1									4
200	Vlaamse Gaai	2	2	2	3	5	2	3	5		1		1	3		3	2	3	3	4	4	4		4	5		4		1	1	67
201	Ekster	2	5	7	3	5	4	4	7		5	3	4	4	4	8	4	7	3	4	6	3	1	2	10		9		5	4	123
203	Kauw	3				3		2	3					2		12		50	27		2	4			1		1		2	5	118

Nr.	Soort	1A	1B	2	3	6	7	8	12A	13S*	14	15	16	17A	31	42	45	51	52	62	64	65	71	72	73	74	75	76*	83	84	Tot.
205	Zwarte Kraai	1	2	3	3	1	2	2	3		2	1		1	2	3	2	4	2	1	4	2		2	2		4		3	2	54
208	Spreeuw	2						2								2		17	9				8						3	5	48
209	Huismus																	16													16
210	Ringmus	2		1		1		2	2		2			2		4	4	1	1			2					1			1	26
211	Vink															1			3	1			1	2			2				10
214	Groenling	1		1											2	3	1								1		3			1	13
215	Putter															1	1								1	1				1	5
217	Kneu	1		4	1			1	3		1	2	3	4	5	2	2						4		4	1	4			3	45
219	Barmsijs	2	1	4			1	2			2			1			5				1	1		1					1		22
221	Goudvink	3	2	2		4	3	3			1		1	2			2			1	1			1	1		3		1	1	32
227	Rietgors	5	4	9	3	7	1				5	1	6	4	1		1										1		1		49
Aantal incl. meeuwen		403	284	429	277	464	280	296	359	1	239	224	367	702	111	307	332	357	210	283	195	294	219	108	393	36	331	1	211	180	7894
Aantal excl. meeuwen		403	284	429	277	464	280	296	359	1	224	110	184	342	111	307	332	357	210	283	195	294	219	108	393	36	331	1	211	180	7222
Aantal soorten		47	40	42	39	45	41	35	43	1	47	33	41	50	22	46	48	33	28	32	31	36	38	32	39	22	45	1	38	40	
Totaal aantal soorten		93																													

Soort 124 alleen opgenomen in totaalkolom.

* De kavels 13S en 76 niet geteld, alleen opgenomen voor bijzondere soort.

VERGELIJKING MET 1989

In tabel 9 worden de aantallen vergeleken in de kavels, die zowel in 1989 als in 1990 zijn geïnventariseerd.

Dit betreft 23 kavels: 1A, 1B, 2, 3, 6, 7, 8, 14, 15, 16, 17A, 31, 45, 51, 52, 62, 64, 71, 72, 73, 74, 75 en 84.

Tabel 9. Vergelijking 1989-1990 in 23 dezelfde kavels.

Toename:

Soort	1989	1990	
Dodaars	28	41	+ 13
Fuut	36	48	+ 12
Geoorde Fuut	8	13	+ 5
Knobbelzwaan	7	9	+ 2
Krakeend	25	37	+ 12
Wintertaling	-	1	+ 1
Zomertaling	-	1	+ 1
Tafeleend	82	86	+ 4
Kuifeend	112	136	+ 24
Torenvalk	5	6	+ 1
Boomvalk	2	3	+ 1
Fazant	115	122	+ 7
Waterhoen	49	53	+ 4
Meerkoet	177	215	+ 38
Houtduif	303	344	+ 41
Holenduif	8	10	+ 2

Soort	1988	1989	
Turkse Tortelduif	-	2	+ 2
Koekoek	36	42	+ 6
Nachtzwaluw	-	1	+ 1
IJsvogel	-	1	+ 1
Grote Bonte Specht	13	14	+ 1
Graspieper	11	13	+ 2
Gele Kwikstaart	-	1	+ 1
Witte Kwikstaart	1	2	+ 1
Winterkoning	339	393	+ 54
Zwarte Roodstaart	-	1	+ 1
Sprinkhaanrietzanger	29	35	+ 6
Rietzanger	3	6	+ 3
Kleine Karekiet	331	375	+ 44
Grote Karekiet	-	2	+ 2
Grasmus	240	244	+ 4
Fluiter	-	2	+ 2
Tjiftjaf	97	127	+ 30
Goudhaantje	-	2	+ 2
Glanskop	21	22	+ 1
Matkop	8	14	+ 6
Kuifmees	2	3	+ 1
Pimpelmees	94	97	+ 3
Koolmees	236	238	+ 2
Boomklever	-	2	+ 2
Boomkruiper	8	12	+ 4
Vlaamse Gaai	47	54	+ 7
Zwarte Kraai	34	42	+ 8

Soort	1989	1990	
-------	------	------	--

Spreeuw	38	43	+ 5
Ringmus	14	18	+ 4
Vink	7	9	+ 2
Groenling	7	10	+ 3
Putter	1	4	+ 3
Kneu	38	40	+ 2
Goudvink	23	31	+ 8

Gelijk:

Soort	1989	1990
-------	------	------

Wilde Eend	65	65
Houtsnip	4	4
Wulp	6	6
Kuifleeuwerik	1	1
Veldleeuwerik	1	1
Boerenzwaluw	2	2
Engelse Gele Kwikstaart	1	1
Blauwborst	1	1
Roodborsttapuit	5	5
Zanglijster	11	11
Tuinfluit	28	28
Staatmees	41	41
Zwarte Mees	2	2
Barmsijs	20	20

Afname:

Soort	1989	1990	
Roerdomp	1	-	- 1
Nijlgans	7	6	- 1
Bergeend	16	13	- 3
Slobeend	16	13	- 3
Krooneend	1	-	- 1
Waterral	11	5	- 6
Scholekster	10	7	- 3
Kievit	4	1	- 3
Stormmeeuw	70	55	-15
Kleine Mantelmeeuw	1057	448	-609
Zilvermeeuw	1192	169	-1023
Tortelduif	33	27	- 6
Ransuil	1	-	- 1
Groene Specht	32	26	- 6
Zwarte Specht	5	4	- 1
Boompieper	33	30	- 3
Heggemus	413	403	-10
Roodborst	170	168	- 2
Nachtegaal	392	336	-56
Gekraagde Roodstaart	73	67	- 6
Paapje	2	-	- 2
Tapuit	33	17	-16
Merel	224	207	-17
Bosrietzanger	55	33	-22
Braamsluiper	66	56	-10
Zwartkop	82	74	- 8
Fitis	1177	1089	-88

Afname:

Soort	1988	1989	
-------	------	------	--

Wielewaal	4	3	- 1
Ekster	103	100	- 3
Kauw	100	97	- 3
Huismus	20	16	- 4
Kruisbek	1	-	- 1
Appelvink	1	-	- 1
Rietgors	50	48	- 2

Beschouwing bij de toe- of afname van enkele soorten

Dit jaar is het aantal Dodaarsen opvallend hoog (43). In de kavels 1 t/m 17 waren 41 territoria. In de geschiedenis van het vogelonderzoek in Meijndel is er slechts één jaar met een hoger aantal geweest namelijk in 1959. Toen waren er 47 paar in de kavels 1 t/m 17. In die tijd waren de plassen nog jong en het ontwikkelingsstadium in dat jaar had blijkbaar een prima voedselsituatie voor deze soort tot gevolg. In de jaren daarna nam de soort geleidelijk af en schommelde tussen 1960 en 1989 tussen 9 en 32 paar. Hierbij is er rekening mee gehouden dat kavel 17, waar altijd wel enkele paren broeden, van 1984 t/m 1987 niet geïnventariseerd werd. Het jaargemiddelde van de soort is over 30 jaar (1960 t/m 1989) $\pm 17,9$.

Opvallend is nu de ontwikkeling in kavel 2 waar het aantal Dodaarsen steeg van 2 in 1989 naar 7 in 1990. Het DZH heeft pan 13 geregenereerd, waar kavel 2 deel van uitmaakt. Bij deze schoonmaakbeurt is ook de vis verwijderd. (Zie Meijndel Mededelingen, afl. 21).

De stand van deze soort bereikte het dieptepunt in 1987.

Toen waren slechts 6 paar aanwezig in de kavels 1 t/m 16.

Kavel 17, een belangrijke kavel voor de soort, werd niet onderzocht, maar ook in een slecht jaar zijn daar altijd wel 2 stel aanwezig, zodat de stand in dit jaar 8 à 9 paar bedroeg.

De grote toename van de Dodaars in de laatste 2 jaar is zeker ook het gevolg van de zachte winters vanaf december 1987, doch dit verklaart de grote stijging niet voldoende. In de afgelopen 30 jaar zijn vaker achtereenvolgende zachte winters opgetreden, wat wel leidde tot stijging maar nooit tot zo'n hoogte als in 1990. Het ligt voor de hand de verklaring dan mede te zoeken in een gunstige voedselsituatie.

Mogelijk heeft een reeks warme zomers (1988/1990) een gunstig effect op de invertebrate macrofauna in het water. In de broedtijd bestaat het voornaamste voedsel uit insecten en de larven daarvan, uit schelpdiertjes, schaaldiertjes en kikkervisjes. Visjes worden 's zomers nauwelijks gegeten, 's winters wel (Bauer/Glutz).

Ook de Geoorde Fuut was er in (relatief) hoog aantal (13 paar) en bereikte het op 2 na hoogste aantal sinds de vestiging in 1960. Tot 1971 was de soort in Meijendel een onregelmatige broedvogel van 1-3 paar. Vanaf 1971 is de Geoorde Fuut elk jaar als broedvogel aanwezig, langzaam stijgend van 1 tot 11 paar in de periode tot en met 1979. In 1980 en 1981 werden de hoogste aantallen bereikt namelijk 14 en 22. Daarna volgde een flinke daling, eerst tot 10 (1982) en dan enkele jaren met 4 à 7 paar. Het dieptepunt is in 1983 en 1987 toen er niet meer dan 3 à 4 paar in het duin waren. Hierbij is weer rekening gehouden dat kavel 17 van 1984 t/m 1987 niet geïnventariseerd werd.

Het gemiddelde aantal over 20 jaar (1971 t/m 1990) is 7,4.

De forse achteruitgang van de Waterral (van 11 naar 5 paar) is waarschijnlijk het gevolg van droogte. Al in het vroege voorjaar waren veel normaal drassige terreingedeelten droog.

Van de struweelvogels is alleen de Winterkoning nog steeds toenemend in aantal. Bij soorten zoals Heggemus en Roodborst lijkt de stand zich na jaren van groei te stabiliseren of licht te dalen. Ook de Nachtegaal is na veel jaren

groei op een keerpunt gekomen. Er is een daling van $\pm 14\%$.

De Tapuit is in de periode 1959-1983 geleidelijk in aantal toegenomen, zo is op te maken uit de oude jaarverslagen en de studie van Van Ommering en Van der Salm.

Ook na 1983 was er sprake van stijging tot en met 1988.

In 1989 is er een lichte daling, maar in 1990 is de daling groot en bedraagt 48% in één jaar. Een verklaring die voldoet is niet te geven. Weliswaar is in de duinen geconstateerd dat vossen wel eens Tapuitnesten uitgraven, maar dan zou de daling toch veel eerder moeten zijn begonnen. Thans is niet bekend of deze daling alleen in Meijendel voorkomt of zich ook landelijk voordoet. Gegevens van SOVON moeten worden afgewacht, dan kan met meer zekerheid de oorzaak worden achterhaald.

De Bosrietzanger daalde plotseling met 40%.

De Braamsluiper daalde met 15%. Beide soorten komen uit Oost-Afrika. Mogelijk waren de omstandigheden in het winterkwartier minder goed.

De Barmsijs, die het vorige jaar met 50% terugviel, handhaafde zich op het in 1989 bereikte (lage) niveau.

De Goudvink, die vorig jaar ook met 50% verminderde, is nu weer toegenomen (34% ten opzichte van 1989).

(Opnieuw) Verschenen of verdwenen soorten en bijzondere waarnemingen in het broedseizoen

Roerdomp.

In 1990 kon de waarnemer van kavel 6, waar deze soort de laatste jaren een territorium had, alleen de aanwezigheid op 25 maart vaststellen. In april en mei werd door geen der waarnemers melding van de Roerdomp gemaakt, maar in de eerste helft van juni wel. Op 5 juni werd de soort om kavel 6 gezien door de waarnemer van een aangrenzend kavel.

Op 9 juni roepend uit kavel 14, op 15 juni langdurig roepend uit kavel 6 en 14 en 16 juni roepend uit kavel 15. Het is niet uitgesloten dat de Roerdomp toch ergens een territorium had in Meijendel.

Wintertaling.

Voor het eerst sinds 1984 weer een broedgeval en wel in kavel 14.

In het begin van de jaren '70 was de soort jaarlijks met $\pm$ 15 paar aanwezig, maar ging daarna geleidelijk achteruit.

Zomertaling.

In 1990 weer een broedgeval. De laatste keer was dit in 1988 toen de soort na afwezigheid vanaf 1976 weer verscheen.

Krooneend.

Ontbrak in 1990, na de broedgevallen in 1983, 1987 en 1989.

Wel werd op 8 juli een Krooneend in kavel 2 gezien.

Griel.

Nadat deze soort een jaar lang niet werd waargenomen in Meijendel zijn er in 1990 weer meldingen. Op 11 mei werd 's morgens vroeg door één der waarnemers een Griel opgemerkt op een zandig gedeelte in het zeeduin. Bij het vliegen over enkele territoriale Zilvermeeuwen werd de Griel door de meeuwen achtervolgd. Nadat de waarnemer zich een flink eind had teruggetrokken keerde de Griel op de oorspronkelijke plaats terug waar de rusthouding werd aangenomen.

Na ongeveer drie kwartier vloog de Griel naar het binnenduin.

Op 20 mei werd de soort in het binnenduin 's avonds laat roepend gehoord door een andere waarnemer, die veel ervaring met de soort heeft. Op 31 mei werd eveneens 's avonds laat de roep van de Griel gehoord door degene die de soort op 11 mei aantrof. Nadien werd de soort niet meer gemeld. Gezien de korte periode waarin de Griel deze keer werd vastgesteld, kan een territorium niet worden aangenomen.

Tussen 1958 en 1980 is de soort nooit in Meijendel aangetroffen, althans niet in het kader van het vogelonderzoek dat destijds niet minder intensief was dan tegenwoordig.

In enkele vorige jaren werd een lange verblijfsduur geconstateerd (april t/m juni en zelfs eind maart t/m augustus).

De verschijningsjaren van de Griel in Meijendel zijn van 1981 t/m 1984, 1988 en 1990. In 1981 en 1988 is er zeker een territorium c.q. broedgeval geweest en in 1984 waarschijnlijk ook. (Zie R. Wanders in Meijendel Mededelingen, aflevering 19 en H. van der Meer in Jaarverslag 1988).

Speculerend over de vraag waaraan Meijendel het zesmaal verschijnen van de Griel binnen 10 jaar te danken heeft, zouden we aan de Engelse populatie kunnen denken die in 1980/81 ongeveer 300 paar omvatte (Bezzel). Een zwaartepunt van de verspreiding ligt in East-Anglia dat tegenover onze kust ligt.

Interessant is de hypothese van Hald-Mortensen die in de korte zomernachten een beperking ziet voor de Griel in noordelijker gelegen streken. Uiterste grens bij 54° NB; ongeveer 5 nachturen in juni (Glutz/Bauer).

Ransuil.

De soort is weer als broedvogel verdwenen. In de 70er jaren nog jaarlijks 3 tot 7 gevallen, in de eerste helft van de 80er jaren nog 1 à 2.

In 1985 voor het eerst niet aanwezig, daarna nog wel in 1986 en 1989, steeds 1 broedgeval.

Turkse Tortelduif.

Nu weer 2 broedgevallen; voor het laatst in 1986 eveneens 2 broedgevallen.

Nachtzwaluw.

De soort werd vastgesteld in twee aan elkaar grenzende kavels nabij de binnenduinrand op 19 mei, 19 juni en 29 juni. De waarnemer kon de soort in het eigen kavel alleen in mei vaststellen, hetgeen niet voldoende was voor de aanname van een territorium. Als we echter de gegevens combineren is er wel degelijk sprake van een territorium. De waarnemingen vonden 's morgens vroeg plaats (vanaf 4.30 uur). Late avondwaarnemingsronden werden in dit gebied niet gelopen.

De nachtzwaluw heeft 4 achtereenvolgende jaren in het terrein gebroed, namelijk 1981 t/m 1984.

IJsvogel.

Voor het eerst sinds het begin van het vogelonderzoek in Meijendel (1958) werd een broedgeval vastgesteld in kavel 76.

Voorts broedden er nog 2 paar net buiten het gebied van de N.V. DZH in de landgoederen aan de binnenduinrand (zie ook kavel 91, elders in dit verslag). Op 25 september 1989 werd bij het pompstation een dood exemplaar gevonden dat op 20 juni 1989 op het ringstation aan het Wassenaarse Slag was geringd.

Kleine Bonte Specht.

De waarnemer van kavel 83 trof daar op 13 juni een familie met jongen aan.

De soort heeft wellicht net buiten het onderzochte gebied gebroed.

In 1987 in het onderzochte gebied vastgesteld.

Gele Kwikstaart.

Na afwezigheid in 1989 werd de soort in 1990 weer in kavel 74 aangetroffen. De Engelse vorm broedde daar eveneens, wat in 1989 ook gebeurde.

Zwarte roodstaart.

Een broedgeval in kavel 42. De soort werd voor het laatst in 1984 gemeld als broedvogel, eveneens in kavel 42. Het al of niet voorkomen op de broedvogellijst is sterk gekoppeld aan het al of niet inventariseren van kavel 41 of naaste omgeving. In kavel 41 staan bedrijfsgebouwen.

Grote Karekiet.

Dit is het 4e jaar dat de soort in het terrein voorkomt als broedvogel, nu voor het eerst met 2 paar.

Eerdere jaren waren 1976, 1986 en 1988.

Fluiter.

Dit jaar 2 territoria (kavels 71 en 72). De soort werd voor het eerst in 1987 vastgesteld in het onderzochte gebied. De Fluiter is meer jaren aanwezig geweest in Meijendel, maar dan buiten de onderzochte kavels.

Goudhaantje.

Na enkele jaren weer terug in het onderzochte gebied, namelijk 2 territoria in respectievelijk kavel 72 en 73, elk één. De laatste maal was dat in 1985 in kavel 72.

Paapje.

Nadat het vorige jaar plotseling 3 paar tot broeden kwam (record sinds 1974) is er dit jaar geen enkel geval geconstateerd. Ontbrak ook in 1986 en 1987.

Beflijster.

Het is wel bijzonder frappant dat er weer enkele waarnemingen van deze soort na half mei zijn gedaan in precies hetzelfde gebiedje waar een paartje van deze soort in 1988 langdurig verbleef en waar in elk geval een territorium en zelfs een broedgeval waarschijnlijk wordt geacht. (Van der Meer, Jaarverslag 1988).

Er zijn 3 waarnemingen door 3 ervaren waarnemers, onafhankelijk van elkaar. Op 29 mei 's morgens 1 mannetje aanwezig, op 31 mei om 22.00 uur een mannetje langdurig alarmerend, op 5 juni 's morgens idem.

Boomklever.

Deze soort kwam weer voor in het onderzochte gebied, nu met 2 paar in respectievelijk kavels 51 en 71. Ontbrak in 1989.

Kruisbek en Appelvink.

Na de incidentele territoria in 1989 niet weer in 1990 vastgesteld.

Waarnemingen buiten het broedseizoen

Tabel 10 geeft de waargenomen soorten aan in de periode september 1989 tot en met februari 1990. In deze tabel gaat het alleen om verblijvende exemplaren (v) of overvliegende exemplaren (o).

Tabel 10. Verblijvende en overvliegende vogels.

		1989					1990						
Maand	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	
Aalscholver	v	v	v		v		v	v	v	v	v	v	
Appelvink	o							o	o				
Baardmannetje		v	v	v		v							
Barmsijs							v	v	v	v	v	v	
Beflijster							v	v	v	v			
Bergeend			v		v	v	v	v	v	v			
Blauwborst								v	v				
Blauwe Kiekendief		v	v	v									
Blauwe Reiger	v	v	v	v			v	v	v	v	v	v	
Boerenzwaluw	v		o					v	v	v	v	v	
Bokje	v						v						
Bonte Kraai		v									v		
Bonte Strandloper									o				
Bonte Vliegenvanger									v				
Boomklever								v	v	v	v		
Boomkruiper		v			v		v	v	v	v	v		
Boomleeuwerik		o	o										
Boompieper								v	v	v			
Boomvalk	v							v	v	v	v	v	
Bosrietzanger									v	v	v		
Bosruiter									v		v	v	

Maand	1989					1990							
	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	
Bosuil	v						v	v	v	v	v		
Braamsluiper	v							v	v	v	v	v	
Brandgans		o	o	o									
Brilduiker			v	v	v	v	v						
Br. Kiekendief	v	o	v					v	v				
Buizerd	v	v	v	v		v	v		v	o		v	
Canadese Gans									v	v			
Casarca								v	v				
Dodaars	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Duinpieper	v												
Dwerggors								o					
Dwergmeeuw								o					
Ekster	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Europese Kanarie		o											
Fazant	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Fitis	v						v	v	v	v	v	v	v
Fluiter									v	v			
Frater			v										
Fuut	v	v	v			v	v	v	v	v	v	v	v
Geelgors				v									
Gekr. Roodstaart	v	v						v	v	v	v	v	v
Gele Kwikstaart								v	v				
Geoorde Fuut			v					v	v	v	v	v	v

	1989					1990							
Maand	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	
Gierzwaluw								o	v	v	v		
Glanskop	v	v	v	v		v		v	v	v		v	
Goudhaantje	v	v	v	v	v	v	v	v	v				
Goudplevier			o	o									
Goudvink	v	v	v	v		v	v	v	v	v	v	v	
Grasmus								v	v	v	v	v	
Graspieper	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Grauwe Gans							o	o	v	v			
Grauwe Kiekendief									o				
Grauwe Klauwier			v						v				
Grauwe Vliegenvanger									v				
Griel									v				
Groene Specht	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Groenling	v	v	v	v		v	v	v	v	v	v	v	
Groenpootruiter	v		o					o	v	o		v	
Grote Bonte Specht	v	v	v	v		v	v	v	v	v	v		
Gr. Burgemeester							v						
Gr. Gele Kwikstaart	o			v	v								
Gr. Karekiet									v	v	v	v	
Gr. Kruisbek										v			
Gr. Lijster		o	v				o	o					
Gr. Mantelmeeuw				v	v								
Gr. Pieper	v												
Gr. Stern									o		o	v	
Gr. Zaagbek					v	v			v				

	1989					1990							
Maand	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	
Gr. Zilverreiger	v												
Grutto						o		o					
Havik									v				
Heggenus	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Holenduif		o				o	o	v	v	v		v	
Houtduif	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Houtsnip		v	v	v	v	v	v	v	v	v	v		
Huismus									v	v		v	
IJsgors	o				o								
IJsvogel	v								v	v	v	v	
Kanoetstrandloper												v	
Kauw	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Keep		o	o				o	v					
Kievit		o	o			v	v	v	v	o			
Kleine Bonte Specht										v	v		
Kleine Jager												v	
Kleine Karekiet	v								v	v	v	v	
Kleine Mantelmeeuw		v	v	v		v	v	v	v	v	v		
Kleine Zwaan		o	v	v									
Kluut							v		o				
Kneu	v	o				v	v	v	v	v	v	v	
Knobbelzwaan	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Koekoek								v	v	v	v	v	
Kokmeeuw	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Kolgans			o	o									

Maand	1989					1990							
	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	
Koolmees	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Koperwiek		v		v		v							
Krakeend	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Kramsvogel		v	v	v	v	v	v		v				v
Krooneend			v	v							v		
Kruisbek									v	v			v
Kuifeend	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Kuifleeuwerik							v			v			
Kuifmees								v		v			
Lepelaar							o		o	o			
Matkop	v					v	v	v	v	v	v		
Meerkoet	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Merel	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Nachtegaal								v	v	v	v	v	v
Nachtzwaluw									v	v			
Nijlgans				v		v	v	v	v				
Nonnetje				v		v	v						
Noordse Stormvogel								v					
Oeverloper								v	v		o	v	
Oeverpieper		o											
Oeverzwaluw							v	o					
Ortolaan								o	v				
Paapje									v				v

[illegible]

Maand	1989				1990							
	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8
Ruigpootbuiserd	v			o								
Scholekster						v		v	v	v	v	
Sijs		o			v	v	v					
Slechtvalk								o				
Slobeend		v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Smelleken		v	o									
Smient						v			v			
Sneeuwgorst			o									
Snor								v	v			
Sperwer	v	v	v	v		v	v	o				v
Spreeuw	v	v	v			v	v	v	v	v	v	v
Sprinkhaanrietzanger								v	v	v	v	v
Staartmees	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Stormmeeuw	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Strandleeuwerik						o						
Strandplevier												v
Tafeleend	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Tapuit	v							v	v	v	v	
Tjiftjaf	v		v			v	v	v	v	v	v	v
Torenavalk	v	v	v				v	v	v	v	v	v
Tortelduif								v	v	v	v	
Tuinfluiter									v	v		
Tureluur								o	o			o

	1989					1990							
Maand	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	
Turkse Tortel		o				o		o	v	v			
Veldleeuwerik		v	o			o	v	v					
Velduil	v			v				v	v				
Vink		v	v	v		v		v	v	v	v	v	
Visarend								o	o			v	
Visdief									v	v	v	v	
Vlaamse Gaai	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Vuurgoudhaantje	v		v										
Waterhoen	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Waterral	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Watersnip	v	v	v	v	v	v	v	v			o		
Wespendief	o	o							o			o	
Wielewaal								v	v	v			
Wilde Eend	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Wilde Zwaan			v	v	v								
Winterkoning	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Wintertaling		v	v	v	v	v	v	v				v	
Witgatje	v			v			v	o	o	v	o	v	
Witte Kwikstaart		o				o	v	v	v	v		v	
Wulp	o	o	o			v	v	v	v	v	v		
Zanglijster	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v		
Zilvermeeuw	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Zomertaling							v		v				

	1989					1990							
Maand	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	
Zwarte kraai	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	
Zwarte Mees		o	v			v	v	v	v	v			
Zwarte Roodstaart							v	v	v	v			
Zwarte Ruiter			o										
Zwarte Specht				v		v	v	v	v	v	v		
Zwarte Stern										o		v	
Zwarte Zwaan							v	v				v	
Zwartkop	v							v	v	v	v	v	

Op 1 november werd nog een Boerenzwaluw gezien. Een Bonte Kraai was op 15 en 16 juli in de zeereep. De waarneming van de Dwerggors was op 1 april. De Grote Zilverreiger was op 8 september 1989 in kavel 1A. Op 12 november 1989 was een Grauwe Klauwier (vrouwtje) in kavel 13S. De Roodmus werd op 25 mei in kavel 2 en op 31 mei in kavel 1B waargenomen.

Voorlinden (kavel 91)

Evenals in 1989 werd geïnventariseerd door Y. van der Pitte volgens de BMP-methode. Vastgesteld werden:

Fuut	1	Zanglijster	4
Nijlgans	1	Tuinfluit	2
Kuifeend	2	Zwartkop	4
Fazant	1	Fluit	1
Meerkoet	5	Tjiftjaf	4
Scholekster	2	Fitis	6
Kievit	1	Goudhaantje	3
Holenduif	3	Grauwe Vliegenvanger	5
Houtduif	6	Pimpelmees	9
Bosuil	1	Koolmees	15
IJsvogel	1	Boomklever	2
Groene Specht	1	Boomkruiper	3
Grote Bonte Specht	2	Ekster	1
Witte Kwikstaart	1	Kauw	25
Winterkoning	17	Spreeuw	8
Heggenmus	2	Huisvlieg	4
Roodborst	15	Vink	5
Nachtegaal	2	Groenling	1
Gekraagde Roodstaart	5	Putter	5
Merel	11		

We hopen de ontwikkelingen in dit kavel nog wat meer jaren te kunnen volgen, ook omdat diepinfiltratie aan de oostzijde van het duinterrein misschien wordt gerealiseerd.

Zoogdieren

De vos wordt weer geregeld gemeld in veel kavels.

Eekhoorns waren het hele jaar in kavel 72 en geregeld in kavel 52 en 83.

Twee reeën werden op 10 mei in kavel 1B gezien. De egel werd gemeld uit de kavels 83, 15 en 8.

Amphibieën

Op 31 maart werd de Gewone Pad op verschillende plaatsen in kavel 14 gezien.

Op 2 april werd de eerste massale "zang" van Rugstreeppadden gehoord in kavel 16. Op 11 april ook in kavel 13S, samen met het geluid van de Bruine Kikker.

Reptielen

Dit jaar werd de Duinhagedis niet gemeld.

Vlinders

Volgens A. Remeus waren het Icarusblauwtje en vooral het Vuurvlindertje dit jaar schaars. Op 8 juni noteerde hij de eerste Atalanta, die later in aantal toenam, maximum op 26 augustus 22 exemplaren.

Dagpauwogen waren er vanaf 30 maart; tot half augustus werden er 22 geteld. Van de Kleine Vos werden 24 exemplaren geteld, waarvan op 26 augustus 14 exemplaren.

De Kleine Parelmoervlinder (totaal 88) werd het meest gezien op 12 augustus (25 exemplaren) en 26 augustus (30 exemplaren).

Van de Distelvlinder werden 5 exemplaren gezien.

De Rietorchissen in De Klip

Door F. van der Meer en A. Remeus is weer een verslag gemaakt over de Rietorchissen. Zij stellen achteruitgang vast in kwantitatieve en kwalitatieve zin. De juiste redenen voor de achteruitgang kunnen zij niet geven, het blijft gissen. Wel was het van december 1988 tot en met juli 1990 droger dan normaal en een lage grondwaterstand is voor dit soort funest.

Jaar	Teldatum	Aantal	Index
1983	3 juli	17.028	100 %
1984	1 juli	29.937	176 %
1985	30 juni	32.311	190 %
1986	28 juni	36.075	212 %
1987	28 juni	46.587	274 %
1988	26 juni	38.989	229 %
1989	25 juni	26.374	155 %
1990	24 juni	15.101	89 %

Slot

De Vogelwerkgroep Meijendel is de N.V. DZH dankbaar voor de prettige samenwerking, in het bijzonder met de afdeling Natuur- en Landschapsbeheer. Tevens hartelijk dank aan de afdelingen Tekstverwerking en Repro voor het realiseren van dit verslag.

LITERATUUR

Bauer, K.M. en Glutz von Blotzheim, U.N.

Handbuch der Vögel Mitteleuropas, Band 1, Band 7

Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden

Bezzel, E., 1985

Kompendium der Vögel Mitteleuropas

Aula-verlag, Wiesbaden

Dijk, A.J. van, 1985

Handleiding Broedvogel-monitoringproject (BMP)

SOVON, Arnhem

Meer, H.P. van der

Vogelwerkgroep Meijendel, jaarverslagen 1986, 1987, 1988

Meijendel Mededelingen

Aflevering 19, april 1990; aflevering 21, april/mei 1991

Rijksuniversiteit Leiden, afdeling Populatiebiologie

Ommering, G. van, en Salm, J.N.C. van der, 1990

Ontwikkelingen in de Broedvogelbevolking van Meijendel 1959-1983

Bureau Duin en Kust, Leiden

Vogelpopulatie-onderzoek Meijendel

Jaarverslagen 1958-1985

Wanders, H., 1990

Meeuwengroep Meijendel, Jaarverslag 1989